

Til: Styret for Naturhistorisk museum

Sakstype:	Diskusjonssak
Saksnr.:	D-SAK 1
Journalnr.:	2019/2483
Møtedato:	10.12.2019
Notatdato:	02.12.2019
Saksansvarlige:	Lindheim/Lønnve

Sakstittel: Strategiplan 2020-2030

Det vises til D-sak 1 på styremøtet i oktober 2019. Endelig strategiplan for 2020-2030 skal vedtas på styremøtet februar 2020. Vedlagt følger foreløpig utkast til ny strategiplan med prioriterte tiltak som legges frem for styret for diskusjon, kommentarer og innspill.

Strategiplanen ble presentert for de tillitsvalgte i IDF-møte den 25.09.19 og senere 27.11.19. Dres kommentarer og innspill er hensyntatt og innarbeidet i vedlagte versjon.

Vedlegg: Strategiplan 2020-2030, revidert 15.11.19

Innhold

FORSTÅ NATURENS MANGFOLD!.....	2
Bakgrunn	2
Samfunnsoppdrag	2
NHMs strategiske rolle	2
Ambisjoner	2
Mål for 2030	3
1. Samlingene som grunnmur	3
2. Kunnskapsoppbygging og forskningsprofil	4
3. Formidling.....	5
4. Arbeids- og læringsmiljø.....	6
5. Samspill eksternt og internt	7

FORSTÅ NATURENS MANGFOLD!

Bakgrunn

Naturhistorisk museum (NHM) har en historie tilbake til 1814, og forvalter en omfattende kunnskapstradisjon innen naturfagene. For mange er utstillingene og Botanisk hage det første møte med Universitetet i Oslo (UiO). Botanisk hage har en vesentlig plass i bybildet og spiller en sentral rolle for byens befolkning. Museet har bred samfunnskontakt og har en viktig rolle i kommunikasjonen mellom UiO og samfunnet. Dette inkluderer formidling til publikum, skoleelever, forvaltningen og andre målgrupper gjennom ulike kanaler. Med «formidling» forstår vi å bringe videre kunnskap eller erfaring til et publikum.

Museets virksomhet bygger på forskning innen naturmangfold i fortid, nåtid og framtid. Med naturmangfold mener Naturhistorisk museum både det geologiske og biologiske mangfoldet gjennom tid og rom. Samlingene i biologi og geologi og de levende plantesamlingene i Botanisk hage er grunnmuren for virksomheten.

Samfunnsoppdrag

Museets rolle har endret seg gjennom historien, men samlingene har alltid ligget til grunn for virksomheten. UiO har utarbeidet et reglement for museets virksomhet, og med utgangspunkt i dette forstår vi vår samfunnsrolle som:

Naturhistorisk museum skal utvikle kunnskap, utdanne studenter og formidle naturens mangfold. Museet skal utvikle, sikre og forvalte de vitenskapelige samlingene for nye generasjoner. Museets formidling om naturmangfoldet skal skape forståelse, undring, engasjement og være relevant. Sammenhengen mellom forskning, utdanning, samlinger og formidling skal ligge til grunn for museets virksomhet.

NHMs strategiske rolle

Museet er internasjonalt rettet både i sin forskning og i sin samlingsvirksomhet. Samtidig har museet en nasjonal rolle knyttet til offentlig forvaltning gjennom å tilby samlingsdata, taksonomisk kunnskap og gjennom utdanning av studenter med nøkkelkompetanse innen naturmangfold, spesielt taksonomi og systematikk.

Museets fortrinn ligger i samlingene, som er et arkiv over naturmangfoldet og en forskningsinfrastruktur. Samlingene representerer etterprøvbare data og er et verdifullt referansemateriale for norsk natur og ligger til grunn for arbeidet med å identifisere arter. Samlingene gir oss muligheten til å forstå hvordan mangfoldet påvirkes og utvikler seg, og gjør samfunnet i stand til å bevare mangfoldet i naturen for fremtiden, slik det er beskrevet i FNs bærekraftsmål. **Samlingsforvaltning er en kjerneoppgave som skal dekkes av basisfinansieringen.**

Ambisjoner

NHM skal bidra til felles måloppnåelse for UiO og skal styrke sin posisjon som opplevelses-, lærings og forskningsarena. I perioden 2020 – 2030 satser NHM på nye utstillinger. Våren 2020 åpner det nye Klimahuset og i løpet av 2022 skal fem nye utstillinger i det totalrehabiliterede Brøgger's hus stå klare for publikum. Dette vil prege det økonomiske fotavtrykket til NHM i den første delen av strategiperioden. I tillegg planlegger vi et helt nytt veksthus i perioden. Museet har ambisjon om å skape attraktive nye arenaer og dermed oppnå betydelig publikumsvekst.

Commented [ER1]: Styret ønsker presisert at: Basisfinansieringen skal benyttes opp mot samlingsaktiviteter, aktiviteter som ikke er knyttet til dette skal ekstern finansiering.

Strategiplan NHM-2030, 15.11.19

Museet skal være den viktigste formidler av naturmangfold i Norge. Vi skal sette agendaen for spørsmål knyttet til evolusjon og naturmangfold og være en arena for debatt om klimaendringer og tap av naturmangfold. Det er viktig at allmennheten forstår de utfordringer naturmangfoldet står overfor. I denne sammenheng har museet en særlig rolle som formidler av forskningsbasert kunnskap. NHM skal være en attraktiv samarbeidspartner, ha høy attraksjonsverdi og være relevant for publikum.

Museet skal ha et nasjonalt lederskap i utviklingen av naturhistoriske samlinger og forskningen ved NHM skal holde en slik kvalitet at den kvalifiserer for et senter for fremragende forskning.

Alle ansatte skal bidra med sin kompetanse og erfaring slik at vi sammen kan sørge for å være relevante og lykkes i vårt samfunnsoppdrag. NHM skal være et godt sted å være, både som ansatt og student. Museet skal ha formålstjenlige lokaler som støtter opp under de strategiske målene.

Mål for 2030

Strategiplanen er delt inn i 5 hovedområder med mål og overordnede tiltak.

1. Samlingene som grunnmur

Sikre, bevare og utvikle de vitenskapelige samlingene er avgjørende for fremtidig forskning, utdanning og formidling. NHM skal vektlegge forskning, utstillinger og undervisning som benytter eller tilfører objekter til samlingene. Å kunne ha samlingene som grunnmur innebærer at:

Mål

Alle samlingene skal være tilfredsstillende sikret

Tiltak

- Utarbeide sikringsplan i tråd med Kulturrådets rettledning
- Utarbeide/revidere «Restverdiredningsplan» (RvR) for gjenstander, og anskaffe akuttutstyr som kan beskytte gjenstander mot vann og røykskader
- Utarbeide en plan for tilfredsstillende magasinarealer
- Utarbeide plan for å sikre de levende samlingene
- Utarbeide en plan for å sikre dokumentasjonen knyttet til samlingene

Alle objekter skal være tilfredsstillende konserverv og kuratert

Tiltak

- Utarbeide bevaringsplan med tiltak som stopper eller reduserer forfall (forebyggende tiltak og aktive tiltak)
- Utarbeide og implementere felles standarder for samlingsforvaltningen (felles kvalitetssystem)
- Utarbeide en plan for tilfredsstillende magasinarealer
- Sikre at museum har tilstrekkelig taksonomisk kompetanse knyttet til samlingene

Strategiplan NHM-2030, 15.11.19

Samlingene skal være digitalisert og digitalt tilgjengelige for forskning og allmennheten

Tiltak

- Utvikle digitaliseringsstrategi
  - Mål, prioriteringer, omfang, tidsplan og milepæler
- Tilgjengeliggjøre digitale samlingsdata
  - Tilrettelegge som internasjonal forskningsinfrastruktur
  - Bred digital representasjon av alle de fysiske objektene, med global unik identifikasjon og maskinlesbar representasjon
- Koble metadata til objektene

Samlingene skal bli videreutviklet i henhold til en klar samlingsstrategi og utvikles i samsvar med museets faglige programmer

Tiltak

- Utvikle ny samlingsstrategi som skal inneholde:
  - Prioritering av utvalgte samlinger
  - Oversikt over hvilke samlinger som skal videreutvikles
  - Definisjoner av roller og ansvar for samlingsforvaltningen
  - Retningslinjer som sørger for et samsvar mellom innsamling og kurateringskapasitet
  - Regler og rutiner for inntak av forskningsmaterieell i samlingene

Innsamling og kuratering av de biologiske samlingene skal legge til rette for DNA-strekkoding og genomsekvensering

Tiltak

- Utvikle innsamlingsrutiner og konservering rutiner som **muliggjør uthenting av DNA**

NHM skal bygge opp levende samlinger som kan benyttes til bevaringsarbeid

Tiltak

- Forvalte den nasjonale frøbanken for truede arter
- Bevare truede planter ex-situ
- Ha godt kuraterte samlinger med gode metadata lagret i offentlig tilgjengelige databaser

2. Kunnskapsoppbygging og forskningsprofil

NHM skal utforske det ukjente naturmangfoldet og gi ny kunnskap om prosesser som former naturmangfold. En tydelig faglig profil innebærer at:

Mål

Forskningen skal være konsentrert i faglige programmer hvor utdanning og samlingsutvikling er godt integrert

Tiltak

- Utarbeide faglige programmer som styrker NHMs forskningsprofil
- Forskningen knyttes til samlingsvirksomheten
- Faste [vitenskapelige ansatte skal](#) som regel [ha oppgaver tilknyttet samlingene](#)

Strategiplan NHM-2030, 15.11.19

- NHMs forskning skal primært organiseres i forskningsgrupper

NHM skal prioritere de eksternt finansierte forskningsprosjektene som styrker museets faglige programmer

Tiltak

- Forskerstøtten styrkes for å øke antall eksterntfinansierte forskningsprosjekter
- Innføre en modell for intern fordeling av eksterne inntekter for å gi forutsigbarhet og insentiver
- Utarbeide kriterier for å vurdere hvilke eksterne finansierte prosjekter som man ønsker å satse på

NHM skal bidra til forvaltningen med sin naturvitenskapelige kompetanse innen metodeutvikling og taksonomi

Tiltak

- Stimulere og legge til rette for deltakelse på forvaltningsarenaer, nasjonalt og internasjonalt
- Utdanne kandidater som er relevante for stillinger i forvaltningen

NHM skal være aktiv i UiOs strategiske satsinger

Tiltak

- NHM skal bidra aktivt til «Life science» satsingen ved UiO

PhD og Post-doc ved NHM skal være godt kvalifiserte til faste vitenskapelige stillinger både ved naturhistoriske museer og i andre institusjoner som arbeider med naturmangfold

Tiltak

- Alle med pliktarbeid skal opparbeide museal kompetanse gjennom en prosentvis andel av pliktarbeidet
- Det skal utarbeides en oppfølgingsplan og en individuell karriereplan for ansatte i rekrutteringsstillinger

NHM skal bidra aktivt til UiOs undervisning innen naturmangfold, taksonomi og systematikk

Tiltak

- Bidra til organisme- og naturmangfoldbasert undervisning på bachelornivå
- Utvikle en egen studieretning på masternivå innen biodiversitet og systematikk, og delta i «Nordic Master's Programme in Biodiversity and Systematics»
- Videreutvikle Forskerskolen i Biosystematikk

3. Formidling

NHM skal gjennom sin formidling bidra aktivt til at samlings- og forskningsbasert kunnskap blir tilgjengelig for samfunnet. Formidlingen skal gi kunnskap om evolusjon og naturmangfold. Klimautfordringene og biodiversitetskrise aktualiserer dette ytterligere. For museets formidling innebærer det at:

Mål:

Strategiplan NHM-2030, 15.11.19

Museet skal være stedet for de gode opplevelser. Utstillinger og arrangementer skal ha høy attraksjonsverdi for publikum.

Tiltak

- Gjennomføre jevnlige publikumsundersøkelser
- Erfarings- og kunnskapsdeling med KHM og andre aktuelle samarbeidspartnere
- Tilrettelegge for gode publikumsopplevelser
- Utarbeide en formidlingsplan for hva museet skal formidle, grunntanken bak formidlingen, målgrupper og arenaer

Basisutstillingene skal dekke museets bredde innen naturfagene

Tiltak

- Utvikle plan for nye utstillinger og vedlikehold av eksisterende utstillinger

Etablere NHM som en sentral forskningsbasert formidlingsaktør om klima- og miljøforandringer med utgangspunkt i Klimahuset

Tiltak

- Samarbeide med relevante fagmiljøer til utstillinger og formidling

Tilby undervisning av skoleklasser

Tiltak

- Utvikle plan for undervisning av skoleklasser
- Oppdatere undervisningsoppleggene i henhold til gjeldende læreplaner

Sammenhengen mellom museets forskning og samlinger skal være tydelig i formidlingen

Tiltak

- Utvikle objektbaserte utstillinger
- Museets ansatte skal bidra til museets formidling innen sine fagfelt

4. Arbeids- og læringsmiljø

Et trygt, godt og utviklende arbeidsmiljø er en forutsetning for at hver og en skal kunne yte sitt beste. Arbeidsmiljøet ved NHM skal være inkluderende og alle skal verdsettes. NHM skal være kjent for et godt arbeidsmiljø og ansatte med høy kompetanse. Å ha personalet i sentrum innebærer at:

Mål:

Effektive og profesjonelle rekrutteringsprosesser skal sikre oss de beste kandidatene

Tiltak

- Utarbeide funksjons- og bemanningsplan som skal gi en forutsigbar rekrutteringspolitikk

Ledelsen ved NHM skal være profesjonell, tydelig, støttende og inkluderende

Tiltak

- Sikre god informasjonsflyt og transparens

Det skal være et godt samarbeid mellom ledelse, fagforeninger og vernelinje

Strategiplan NHM-2030, 15.11.19

Tiltak

- Legge til rette for at de tillitsvalgte får delta i utviklingsprosesser ved NHM
- Utvikle partssamarbeidet som bidrar til medbestemmelse, et godt arbeidsmiljø, god ledelse og gode resultater for museet

Kompetanseutvikling og livslang læring skal være en integrert del av personaloppfølgingen

Tiltak

- Utarbeide en strategisk kompetanseutviklingsplan som beskriver hvilken kompetanse museet trenger i tiden fremover og hvordan man skal oppnå dette
- Utarbeide plan for utvikling av lederkompetanse innen personaloppfølging

Det skal være en arbeidskultur som er preget av lagfølelse, et «sterkere vi»

Tiltak

- Utvikle en sterk lagfølelse som inkluderer alle museets ansatte

Arbeidsmiljøet skal være systematisk kartlagt og løpende bli fulgt opp

Tiltak

- Legge til rette for gode læringsforhold og arbeidsforhold for studenter og ansatte
- Gjennomføre regelmessige arbeidsmiljøundersøkelser

NHM skal arbeide for likestilling, kjønnsbalanse og mangfold

Tiltak

- Utvikle tiltaksplan for likestilling, kjønnsbalanse og mangfold

NHM skal arbeide for å redusere midlertidighet i alle stillingskategorier

Tiltak

- Ved alle midlertidige ansettelsesprosesser skal andre alternativer vurderes

5. Samspill eksternt og internt

NHM er en del av breddeuniversitetet UiO. NHMs forskning, utdanning og formidling skal skje innenfor UiOs målsettinger. Museet skal ha et samspill med offentlig forvaltning, publikum, frivillige organisasjoner og det private næringsliv. Organisering og samspill internt skal sørge for at NHM forvalter sine samlede ressurser effektivt. Dette vil innebære at:

Mål:

Museet skal være en relevant samfunnsaktør med høy faglig integritet

Tiltak

- Bidra til en nasjonal museumslov for å sikre en tydelig rolle for universitetsmuseene, og skape et godt strategisk grunnlag for en langsiktig virksomhetsplanlegging
- NHM skal samarbeide med forvaltningen, og levere kunnskap og relevante tjenester
- NHM skal ha et samarbeid med næringslivet og sponsorer innenfor våre prioriterte områder i henhold til reglement og etiske retningslinjer

NHM skal ha tett samarbeid med frivillige organisasjoner og aktive venneforeninger, som kompletterer våre aktiviteter og målsettinger innen prioriterte fagfelt

Strategiplan NHM-2030, 15.11.19

Tiltak

- Museet har jevnlig møter med venneforeningene for avklaring av roller, ansvar og samarbeid og tilrettelegging av aktiviteter

NHM skal være en viktig samarbeidspartner for Oslo kommune

Tiltak

- NHM skal bidra til utvikling av "Kunnskapshovedstaden» og være en sparringspartner ifht. bydelsutviklingen på Tøyen
- NHM skal videreføre samarbeidet med ulike skoler i Oslo.

NHM skal ha tett samarbeid med andre enheter ved UiO om formidling innenfor våre fagområder

Tiltak

- Etablere samarbeidsforum om formidling med forskere og formidlere ved «Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet»
- Tverrfaglige fora for informasjonsdeling og idé utveksling

NHM skal være aktiv i internasjonale nettverk og organer for naturhistoriske museer

Tiltak

- Museet søker medlemskap i ECSITE (det europeiske nettverk for vitensentre og naturhistoriske museer), og som jobber for å spre interesse for vitenskap, og for dialog mellom vitenskap og samfunn
- NHM skal samarbeide med andre naturhistoriske museer og botaniske hager, nasjonalt og internasjonalt
- Etablere formelt samarbeid med andre aktører i universitets- og høyskolesektoren om forskning, formidling og samlingsforvaltning

Høringstilbakemeldinger Strategi NHM 2030

JL/Sak til ledermøtet 5.november

Innspill på NHM strategi 2030

Innspill på epost:

5 svar: Vollan, UTAD, Brabrand, Skarpaas & Halvorsen

Innspill på nettskjema

8 svar

Språkvask:

Thomas Brånå, Liv Borgen, Lars Erik Johannessen

Det er også språkvask momenter i flere av de andre svarene, spesielt Åges.

Idet følgende er det klippet og limt, samt omskrevet fra tilbakemeldingene for å få frem det vesentlige.

Gunnhild M.:

s. 2 SKAL museet også være **internasjonalt rettet** i fremtiden?

s. 3 savner **taksonomisk ekspertise** i kurateringen

Jørn Harald Hurum

- kommentar 1. Naturhistorisk museum (NHM) har en historie tilbake til 1814, og forvalter en omfattende kunnskapstradisjon innen naturfagene. SAMLINGENE ER MYE ELDRE, FRA MIDTEN AV 1700-TALLET.
- kommentar 2: 3. Formidling. TILLEGG I BRØDTEKST: Å jobbe på et naturhistorisk museum betyr at alle ansatte har et større ansvar for å formidle naturhistorien til allmenheten enn ved et institutt.
- FORSLAG TIL NYTT PUNKT: Alle forskere ved NHM skal ha et krav om å drive formidling i sin arbeidskontrakt. Dette skal rapporteres på samme måte som publisering og annen forskningsaktivitet.
- kommentar 3: Utstillingene og øvrig tilbud til publikum, skal ha høy attraksjonsverdi og relevans
- Tiltak
  - Fjerne flaskehals og tilrettelegge for gode publikumsopplevelser ER IKKE RELEVANT FOR EN STRATEGIPLAN, FOR SMÅTT.
  - Utvide NHMs informasjon på engelsk ER IKKE RELEVANT FOR EN STRATEGIPLAN, FOR SMÅTT.

- Utarbeide en **faseinndelt formidlingsplan** for hva vi skal formidle, hva som er grunntanken bak formidlingen, målgrupper, på hvilke arenaer formidlingen skal skje (utstillinger, digitalt osv) samt prinsippavklaring for roller og ansvar **UTVIDE TIL FØRSTE HOVEDPUNKT**
- **TILLEGG:** Vurdere **organiseringen** og kompetansebruken i UTAD-seksjonen med splittelse i en mer spesialisert undervisningsdel og en utstillingsdel.

UTAD

Endring av mål og tiltak under formidling:

- Museet skal være stedet for de gode opplevelser. Utstillinger og arrangementer skal ha høy attraksjonsverdi for publikum.
- Utarbeide en faseinndelt formidlingsplan for hva museet skal formidle, grunntanken bak formidlingen, målgrupper og arenaer
- Tilby undervisning av skoleklasser

Ambisjoner (ny tekst / avsnitt)

I perioden 2020 – 2030 satser NHM på nye utstillinger. Våren 2020 åpner det nye Klimahuset og i løpet av 2022 skal fem nye utstillinger i det totalrehabiliterede Brøggers hus stå klare for publikum. I tillegg planlegger vi et helt nytt veksthus i perioden. Museet har ambisjon om en betydelig publikumsvekst og skape attraktive nye arenaer.

GeCO oppsumert

Flere i GeCO-gruppen har kommet med innspill. Dette er en kort oppsummering av hovedpunkter, satt litt på spissen:

1. **Nasjonalt perspektiv -> viktigere enn det internasjonale**
  - a. **Forvaltningen er helt sentral**
2. **Økologi fremfor systematikk**
3. **Folkeforskning er viktig**
4. **Fokus på samlinger i form av data, mer enn fokus på objekter**
5. **Savner at NiN ikke er nevnt spesifikt i dokumentet**

Eva Lieungh Eriksen

- Dokumentet er vagt og uklart, uten tydelige tiltak, og tilbakemelding etterlyser konkretisering av mål og tiltak
- NiN bør nevnes i innledningen

Tiltak / mål som det ønskes tydelighet på:

- NHM skal bidra til forvaltningen...», tiltak 1: Hva betyr «Stimulere og legge til rette for deltagelse »?
- «PhD og Post-doc ved NHM skal være godt kvalifiserte ...» Tiltak 2: « Det skal utarbeides en oppfølgingsplan og en individuell karriereplan for ansatte i rekrutteringsstillinger» - hva vil det si?

- «NHM skal bidra aktivt til UiOs undervisning»: Hvordan skal NHM forholde seg til IBV, Geofag, MatNat og UiO ellers? Det er uklart.
- Under kap. 3, Formidling, nevnes «klimautfordringene» men ikke biodiversitetskrise – den hadde kanskje også vært naturlig å få med?
- Hva betyr det at «Basisutstillingene skal dekke museets bredde innen naturfagene»?
- «Etablere NHM som en sentral forskningsbasert formidlingsaktør om klima- og miljøforandringer med utgangspunkt i Klimahuset» - er det ikke relevant å samarbeide med noen utenfor UiO?
- «Ledelsen ved NHM skal være profesjonell, tydelig, støttende og inkluderende»
Tiltak: «Implementere tiltak ...» - tiltaket er å gjøre tiltak? Hva med å bare si at informasjonsflyt og transparens skal bedres?
- Under kap. 5., Samspill osv, «NHM skal ha tett samarbeid med frivillige organisasjoner og aktive venneforeninger, som kompletterer våre aktiviteter og målsetninger innen prioriterte fagfelt» - her savner jeg noe konkret om å stimulere allmennheten til å bidra til samlingene

Anders Vollan:

Av samarbeidspartner bør nevnes:

- universitetssektoren, forvaltningen og de for oss relevante amatørforeningene
- Artsdatabanken -> NIN, rødliste
- GBIF

Samlingsperspektivet bærer preg av en gammeldags og tradisjonell oppfatning av hva som er objekt.

- registrere digitalt både stedsspesifikk info om økologi og forekomst av arter

Vi trenger av artskompetanse for å kuratere samlingene tilfredsstillende

Husk forvaltningen!

Sikring av samlinger

Ny tiltak:

- Beholde konservatorstillinger
- Jobbe med floraer og kartleggingsprosjekter
- Legge til rette for samarbeid med amatørmiljøene og organisasjonene, kartleggingsfirmaene etc.
- Legge til rette for datainnsamling via folkeforskning.
-

Konservatorstillinger for de sentrale organismegruppene må til enhver tid være besatt

Hvor kommer prioritering av "moderne" presis økologisk info, som økologiske grunnkart og grenser mellom naturtyper (sted og tidfestede skoggrenser etc) inn i prioriteringen?

NHM skal prioritere "folkeforskning"

- søke samarbeid med organismegruppe-organisasjonene og deres medlemmer
- bygge opp infrastruktur for å tilrettelegge for informasjonsinnhenting via folkeforskning

Rune Halvorsen

Frambringelse av kunnskap til samfunnet er veldig mye mer enn formidling til 'publikum'!
samfunnsoppdraget her er formulert altfor snevert

- oppdatert kunnskap om det biologiske og økologiske mangfoldet

NHMs strategiske rolle:

- gjennom historien har museet først og fremst hatt en nasjonal rolle
- Hvorfor ikke ha som ambisjon fortsatt å fylle rollen som sentral kunnskapsleverandør på hele naturmangfoldfeltet? Hvorfor gi opp en posisjon vi har hatt i så lang tid og et fagfelt der etterspørselen etter kunnskap og kandidater nå er historisk stor (jf. NiN-prosjektet og populariteten til det nye naturtypemangfoldkurset BIO4120)?
- museets rolle som kunnskapsleverandør til det norske samfunnet nå raskt i ferd med å marginaliseres
  - Etter at den siste karplantekonservatoren med pliktarbeid knyttet til de norske (og arktiske) karplantesamlingene (Reidar Elven) pensjonerte seg omkring 2012, har museet ikke sett seg råd til å opprettholde spesialkompetanse på dette området.
- samlingene av fysiske objekter har fått redusert betydning som kilde til informasjon om arters forekomst
  - Flytt fokus til digitale observasjonsdata
  - Det er behov for et utvidet samlingsbegrep, der samlinger av vevsprøver, miljøprøver (f.eks. for metabarcoding), bildedokumentasjon, artslistor (inkludert vegetasjonsanalyser) etc. anerkjennes som en naturlig del. Som ledd i denne utvidelsen av samlingsbegrepet, må også nye metoder for innsamling av naturmangfolddata anerkjennes, f.eks. citizen science-forskning
- Etter min oppfatning er digitalisering av etiktopplysninger og revisjon av materialet mye viktigere enn hensiktsmessige lagersystemer (massedigitalisering)
- Dersom 'samlingsvirksomheten' defineres snevert knyttet til fysiske objekter, vil dette punktet bidra til å marginalisere NHM ytterligere i forhold til det digitale kunnskapssamfunnet.
- Jeg har et sterkt ønske om at strategiplanen klart signaliserer ambisjoner om fortsatt hegemoni på områder som tradisjonelt har vært, og fortsatt bør være, helt sentrale for NHM.
- Hvilken forvaltning? Hvorfor står det f.eks. ikke noe om NHMs rolle som leder av 'Natur i Norge' (NiN)?
- Strategiplanen bør gi klare signaler om hvorvidt vi er rede til å ta et større ansvar for utdanning på alle nivåer innenfor feltet

Olav Skarpaas

Savner innspill fra sin gruppe i dokumentet, og opplever prosessen som tung og demotiverende.
Opplever strategien som sneversynt og begrensende for kunnskapen om naturmangfoldet.

- Ønsker at NHM ska være et kraftsentrum for kunnskap om naturmangfold
- Naturmangfoldsloven skal definere hva som ligger i begrepet naturmangfold
- Samlinger skal inkludere relevante kilder til kunnskapsoppbygging om naturmangfold
- Forskning og kunnskapsoppbygging skal styre samlingene, ikke omvendt
- Vitenskapelige stillinger skal prioriteres

Åge Brabrand

(mye bra språkvask)

Skal vi utdanne studenter som er relevante for forvaltningen, er ikke det NMBU sin oppgave?

Hvor dedikerte er vi til å bidra til «Life Science»?

Skal vi samarbeide med miljøer utenfor UiO på Klima formidlingen?

Thomas Brånå

På side 2 i første avsnitt, nest siste setning står det:

Med «formidle» forstår vi det å videre bringe kunnskap eller erfaring til et publikum. Videre bringe skal vel være ett ord: viderebringe. Skal det stå hver for seg må det bli: bringe videre.

Gunnhild M Marthinsen

s. 2 Under NHMs strategiske rolle: Burde det stå at vi også SKAL være internasjonalt rettet?

s. 3 Under Mål for 2030, 1. Samlingene som grunnmur: Det står at alle objekter skal være tilfredsstillende kuratert, men det står ikke noe om faglig kuratering - jeg savner altså noe om at vi skal ha taksonomisk ekspertise.

s.4 Under 2. Kunnskapsoppbygging og forskningsprofil:

- hva er "dynamiske forskningsgrupper"? - kan man forklare hva det er, i teksten?

- "NHM skal prioritere eksternt finansierte prosjekter som styrker museets forskningsprofil" - er det slik at blant eksternt finansierte prosjekter, skal de som styrker vår forskningsprofil prioriteres? Eller skal generelt eksternt finansierte prosjekter prioriteres - i så fall - framfor hva da? Det er kanskje ikke relevant å fortelle hva det skal prioriteres framfor, men setningen får meg til å stusse, kanskje den kan skrives om.

s.7 Siste setning har et punktum midt inne i seg.

Lars Erik Johannessen

. 4, punkt 2 under "2. Kunnskapsoppbygging og forskningsprofil"; "NHM skal prioritere eksternt finansierte forskningsprosjekter..."

Slik dette punktet er formulert kan det virke som at eksternt finansierte prosjekter skal prioriteres over interne prosjekter.

Siden dette ville være en svært bemerkelsesverdig formulering antar jeg at det som egentlig menes er at BLANDT eksterne prosjekter skal de som styrker museets forskningsprofil prioriteres over ANDRE eksterne prosjekter. I så tilfelle bør ordlyden endres slik at dette kommer utvetydig frem, f.eks. "Blandt eksternt finansierte forskningsprosjekter skal slike som styrker museets forskningsprofil prioriteres".

Forøvrig mye bra her, og ikke minst godt å se at samlingene etterhvert har fått den sentrale rollen som de bør ha ved et museum.

Liv Borgen

s.4. 1. setning: Denne formuleringen er ikke god!

Eva Lieungh Eriksen

Hei,

her er noen kommentarer til utkastet til strategiplan.

Overordnet så fremstår dokumentet som veldig vagt og uklart, hvor tiltakene i stor grad er å lage en ny plan heller enn faktiske tiltak.

I innlegningen, under «NHMs strategiske rolle», står det at «museet [har] en nasjonal rolle knyttet til offentlig forvaltning gjennom å tilby samlingsdata, taksonomisk kunnskap og gjennom utdanning av studenter» Hvorfor nevnes ikke NiN (ev. naturtypesystemer generelt)? NiN er et langsiktig prosjekt som beskriver naturens mangfold og i aller høyeste grad er knyttet til offentlig forvaltning.

Under kap. 2,

«NHM skal bidra til forvaltningen...», tiltak 1: Hva betyr «Stimulere og legge til rette for deltagelse»? Hvem skal delta? Hva er forvaltningsarenaer?

Tiltak 2: «Utdanne kandidater som er relevante for stillinger i forvaltningen» - hvor mange av kandidatene går over i forvaltning nå? Hva er bakgrunnen deres, og er det først og fremst erfaringen fra NHM som gir dem jobb? Skal NHM ensidig fokusere på studier i naturforvaltning?

«PhD og Post-doc ved NHM skal være godt kvalifiserte ...» Tiltak 2: « Det skal utarbeides en oppfølgingsplan og en individuell karriereplan for ansatte i rekrutteringsstillinger» - hva vil det si? Hvem skal gjøre dette (PhD-utvalget, veileder, NHM, UiO, personen selv)? Hvordan er denne planen forskjellig fra prosjektbeskrivelsen (PhD-utvalget er i ferd med å lage en mal for prosjektbeskrivelser som kanskje burde samkjøres med dette)? Hvor personlig blir en slik plan – en ordentlig 'individuell karriereplan' må vel ta hensyn til private anliggender som f.eks. familie, og det kan vel ikke arbeidsgiver/NHM kreve å få fullt innsyn i?

«NHM skal bidra aktivt til UiOs undervisning»: Hvordan skal NHM forholde seg til IBV, Geofag, MatNat og UiO ellers? Det er uklart. F.eks. IBV ser ut til å bevege seg mer i retning mikrobiologi – skal NHM ta over mer av økologien og artskunnskapen, eller overlate det til andre og risikere å miste kompetansen helt? Er det noen dialog/plan for å sørge for at biologifaget er tilstrekkelig dekket av IBV og NHM til sammen?

Under kap. 3, Formidling, nevnes «klimautfordringene» men ikke biodiversitetskrisa – den hadde kanskje også vært naturlig å få med?

Hva betyr det at «Basisutstillingene skal dekke museets bredde innen naturfagene»? Det kan leses som at 'museet dekker det museet dekker', altså at det ikke er spesifisert noe sted hva som skal dekkes. Menes det at temaene som dekkes i utstillingene skal overlappe med forskningen på NHM? I så fall måtte kanskje forskningen og/eller utstillingene endres ganske mye.

«Etablere NHM som en sentral forskningsbasert formidlingsaktør om klima- og miljøforandringer med utgangspunkt i Klimahuset» - er det ikke relevant å samarbeide med noen utenfor UiO? I hvilken grad er Klimahuset et utstillingsvindu for UiOs aktiviteter, og hvordan henger det faglige innholdet i klimahuset sammen med øvrige aktiviteter ved NHM? Hva menes med å «Utvikle et program i samarbeid med relevante aktører»? Hva slags program? Hvilken tidsskala? Hva slags aktører? Hvordan er dette punktet annerledes enn det foregående?

Under kap. 4., om arbeidsmiljø,

«Ledelsen ved NHM skal være profesjonell, tydelig, støttende og inkluderende» Tiltak: «Implementere tiltak ...» - tiltaket er å gjøre tiltak? Hva med å bare si at informasjonsflyt og transparens skal bedres?

Under kap. 5., Samspill osv, «NHM skal ha tett samarbeid med frivillige organisasjoner og aktive venneforeninger, som kompletterer våre aktiviteter og målsetninger innen prioriterte fagfelt» - her savner jeg noe konkret om å stimulere allmennheten til å bidra til samlingene – slik det er nå er det

f.eks. ikke så mange som sender moser til NHM lenger, og det er vanskelig å finne informasjon og opplæring i hvordan man f.eks. belegger artsfunn riktig. Hvordan skal NHM forholde seg til amatørmiljøene og f.eks. konsulenter som bidrar til samlingene? Hvordan skal vi holde på disse ressursene?

Til slutt noen skriveleifer:

«et godt strategiske»

Skrivefeil og inkonsistent setningsbygning: «Tverrfaglige fora for samarbeidsinformasjonsdeling og ide utveksling»

«spre interesse for vitenskap. og for dialog»

Håper dette tolkes som konstruktivt – jeg er kritisk fordi jeg bryr meg. Vennlig hilsen Eva.

Rune Halvorsen

Hei!

Jeg har lest strategiplanen svært grundig, og vil ikke legge skjul på at jeg er utrolig skuffet. Etter den langvarige, inkluderende prosessen som startet med diskusjonene om samfunnsoppdrag (var det høsten 2016?), ender vi kanskje opp med et dokument som ikke på noe punkt (såvist jeg kan vurdere), skiller seg positivt ut fra tidligere strategiplaner. Det mangler en god analyse av museets samfunnsmessige rolle, det er historieløst og det evner ikke å sette museets utfordringer inn i et samfunnsperspektiv. Det angir heller ingen retning, og gir ikke uttrykk for konkrete ambisjoner på områder der NHM har spilt en sentral samfunnsrolle. Men jeg kan ikke være så kritisk uten å komme med konkrete, konstruktive innspill. Jeg har brukt mange timer på å konkretisere kritikken min gjennom kommentarer i dokumentet. Det kommenterte dokumentet er sendt Jon og Eirik, Jan og Tone med kopi til Olav; dette skjemaet ga (såvidt jeg kunne se) ingen mulighet til å sende inn en kommentert versjon av dokumentet.

Jørn Harald Hurum

kommentar 1. Naturhistorisk museum (NHM) har en historie tilbake til 1814, og forvalter en omfattende kunnskapstradisjon innen naturfagene. SAMLINGENE ER MYE ELDRE, FRA MIDTEN AV 1700-TALLET.

kommentar 2:

3. Formidling

TILLEGG I BRØDTEKST: Å jobbe på et naturhistorisk museum betyr at alle ansatte har et større ansvar for å formidle naturhistorien til almenheten enn ved et institutt.

FORSLAG TIL NYTT PUNKT: Alle forskere ved NHM skal ha et krav om å drive formidling i sin arbeidskontrakt. Dette skal rapporteres på samme måte som publisering og annen forskningsaktivitet.

kommentar 3: Utstillingene og øvrig tilbud til publikum, skal ha høy attraksjonsverdi og relevans
Tiltak

- Fjerne flaskehalser og tilrettelegge for gode publikumsopplevelser ER IKKE RELEVANT FOR EN STRATEGIPLAN, FOR SMÅTT.

- Utvide NHMs informasjon på engelsk ER IKKE RELEVANT FOR EN STRATEGIPLAN, FOR SMÅTT.
  - Utarbeide en faseinndelt formidlingsplan for hva vi skal formidle, hva som er grunntanken bak formidlingen, målgrupper, på hvilke arenaer formidlingen skal skje (utstillinger, digitalt osv) samt prinsippavklaring for roller og ansvar UTVIDE TIL FØRSTE HOVEDPUNKT
- TILLEGG: Vurdere organiseringen og kompetansebruken i UTAD-seksjonen med splittelse i en mer spesialisert undervisningsdel og en utstillingsdel.

Nils-Petter Bergersen

Høringssvar til Strategi NHM-20130

1. Samlingene som grunnmur

Levende samlinger som kan benyttes til bevaringsarbeid og forskning skal prioriteres

3. Formidling

Tilrettelegge for gode publikumsopplevelser

(Kommentar: flaskehals er et uforståelig og unødvendig uttrykk)

4. Arbeids- og læringsmiljø

Det skal være et godt likeverdig partssamarbeid mellom ledelse, fagforeninger og vernetjeneste med reel medvirkning

Tiltak

- Ledelsen skal legge til **rette** for god informasjonsflyt og åpne transparente prosesser i saker som angår arbeidstakerne

Kompetanseutvikling og livslang læring skal være en integrert del av personaloppfølgingen

Tiltak

- Utarbeide plan for utvikling av lederkompetanse innen personaloppfølging i henhold til Hovedavtalen i Staten og UiOs tilpasningsavtale

Det skal være en arbeidskultur som er preget av lagfølelse, et «sterkt vi»

(Kommentar: NHMs arbeidskultur er sterk, det handler om å bli sterkere/bedre)

Arbeidsmiljøet skal være systematisk kartlagt og bli løpende fulgt opp

Tiltak

- Legge til rette for gode læringsforhold og arbeidsforhold for studenter og ansatte i henhold til gjeldende regelverk. Dette innebærer også en kartlegging for bærekraftig lokaliteter på NHM for ansatte med tilfredsstillende arealer for undervisning, forskning, samlinger og kontorer

NHM skal arbeide for å redusere andel midlertidig ansatte i vitenskapelige stillinger

Tiltak

- Utlyse som grunnprinsipp faste stillinger

Åge Brabrand

Hei,

Jeg må komme med noen innspill som for så vidt er gjentatt/etterspurt flere ganger de siste 3 årene. Det dreier seg om hvordan NHM skal forholde seg til eksternt finansiert virksomhet/eksterne prosjekter/bidrag /oppdrag. Det synes jeg fortsatt er uklart, men dette skal muligens konkretiseres på et senere tidspunkt i strategiarbeidet. Jeg kommenterer likevel dette nå.

Nederst er sakset en del punkter fra strategiplanen der «ekstern finansiering/offentlig forvaltning» inngår. NHM skal altså levere, samarbeide og styrke eksternt finansierte forskningsprosjekter som styrker museets forskningsprofil. Alle kan være enige om det.

Spørsmålet er hvordan dette konkretiseres og derved håndteres. Hva styrker museets forskningsprofil?

Fra mitt ståsted tror jeg det er viktig å ha en bred front. Om det kalles oppdrag, bidrag eller noe annet er ikke viktig, det viktigste er:

- 1) økonomisk inntekt/dekning/frikjøp
- 2) om data/objekter også er viktige for NHM.

Videre er det viktig at vitenskapelig personale i faste vitenskapelige stillinger ikke gjør oppdrag/bidrag uten frikjøp.

Jeg tror oppdrag/bidrag må profesjonaliseres betydelig på gjennomføring: prosjektstyring, kontrakter, frister, personale, levere det som etterspørres osv. Jeg tror behovet for og derved økonomiske ressurser til naturkartlegging, artskartlegging, e-DNA vil øke betydelig fram mot 2030, mens virkning av miljøinngrep vil tones ned. Mye av dette tror jeg vil kanaliseres gjennom andre kanaler enn de tradisjonelle «forskningskanalene», og NHM bør holde disse dørene åpne.

For å håndtere eksternt finansierte prosjekter bør NHM etablere en egen gruppe bestående av noen fast ansatte og prosjektmedarbeidere på prosjektnivå. Fordel: Materiale kommer inn til samlingene, antall personer øker, merkevaren NHM kommer ut og kontaktflaten utad øker. Verdien og behovet for samlingene øker og derved brukt mer aktivt av NHM's personale.

Konsekvensen av manglende tydelighet og uklar strategi til ekstern virksomhet er at USN, NINA, NMBU, NIBIO og BIOFOKUS tar dette samfunnsoppdraget. Resultatet kan bli at NHM blir «parkert», taper økonomiske midler og har liten kontaktflate når nye ting planlegges. Videre vil samlingene bli benyttet av andre enn NHM, noe som selvsagt er positivt i utgangspunktet, men i dette tilfelle kan det bli mer i oppdragsammenheng fra andre institusjoner.

Jeg ser ingen konflikt mellom denne tilnærmingen og tilslag på EU-, NFR midler, og jeg synes strategiplanen ikke skal snevre dette inn på dette tidspunktet, men tvert imot åpne opp for dette.

Åge 4.11.2019

Noen sitater fra strategidokumentet:

- NHM skal prioritere eksternt finansierte forskningsprosjekter som styrker museets forskningsprofil
- Forskerstøtten styrkes for å øke antall eksterntfinansierte forskningsprosjekter
- Innføre en modell for fordeling av eksterne inntekter for å gi forutsigbarhet og insentiver
- Samtidig har museet en nasjonal rolle knyttet til offentlig forvaltning gjennom å tilby samlingsdata,
- Samlingene representerer etterprøvbare data, og er et svært verdifullt referansemateriale for norsk naturforvaltning.
- Museet har et samspill med UiO, offentlig forvaltning og publikum, samt frivillige organisasjoner og det private næringsliv
- NHM skal samarbeide med forvaltningen, og levere kunnskap og relevante tjenester

Olav Skarpaas

Tone, Jon,

Takk for invitasjon til å gi innspill til strategien. Mine kommentarer gjenspeiler tidligere innspill fra meg og andre i GEco i arbeidsgrupper, diverse møter og e-post (19.06.2019).

Folk fra vår forskningsgruppe har deltatt og gitt konstruktive innspill i hele prosessen med strategien, både på grunnlagsarbeid, overordnet innretning og på detaljer, men det er vanskelig å se tydelige spor av våre innspill i strategidokumentet. Hvorfor?

Det har så vidt jeg kan se ikke skjedd noe vesentlig med dokumentet etter det store SKF-SFS-seminaret vi hadde 18. oktober (dokumentet som er sendt på høring til alle er datert 10. oktober).

Som forskningsgruppeleder føler jeg meg forpliktet til å si ifra om at prosessen oppleves som tung og demotiverende, både for meg og for folk jeg har ansvar for. Den foreliggende strategien oppleves som sneversynt og begrensende for kunnskapsoppbyggingen om naturmangfoldet som vi har et sterkt ønske om å bidra til.

NHM trenger en strategi som gjør det tydelig at vi ønsker å være et kraftsentrum for kunnskap om naturmangfold. For å være relevante og interessante for samfunnet, må vi ha en forståelse av naturmangfold som samsvarer med samfunnets forståelse (nedfelt i naturmangfoldloven) og kunnskapsbehov, og vi må ha en forståelse av samlinger som inkluderer relevante kilder til kunnskapsbygging om naturmangfold for vår moderne tid.

For å sikre relevans, må forskning og kunnskapsoppbygging styre samlingene, ikke omvendt, og vitenskapelige stillinger må prioriteres. Disse må rettes mot kunnskapsbehov som oppfattes som relevante for samfunnet. Ikke dermed sagt at vi skal bli som de anvendte forskningsinstituttene! Men uten samfunnsrelevans risikerer vi å redusere aktiviteten ved NHM til et nullsumspill som stadig krymper i takt med krympende grunnbevilgninger.

Jeg håper de mer konkrete innspillene vi allerede har gitt for å løfte og presisere strategien, og de innspillene som kommer i denne runden (for eksempel har Rune Halvorsen både konkrete forslag og viktige historiske perspektiver), blir tatt med og brukt i strategidokumentet.

Vennlig hilsen,
Olav

Oddvar Pedersen

En kveldstid var litt optimistisk i forhold til å gi en fyldig uttalelse, men et par kjepphester følger:

Generelt er samlingsbegrepet altfor snevert, dvs. altfor objektbasert. Man kan ikke «forstå naturens mangfold» kun gjennom våre tørre eller våte objekter – og vår forskning. Våre store datamengder på papir (plantelister, feltdagbøker, vegetasjonsanalyser osv.) er også svært viktige i arbeidet med rødlistene, fremmedartslister, nasjonal og internasjonale kartleggingsprosjekter.

Det er ikke mulig å finne ordet "bibliotek" i dokumentet. Ordet "arkiv" - finnes bare en gang, men i samband med objektene våre («arkiv over naturmangfoldet»). Har vi virkelig ingen strategi i forhold til bibliotek og vitenskapsarkiv??

På Botanisk Museum har vi tidligere tatt hånd et par av de største og viktigste norske private samlinger med botanisk litteratur, de etter Jens Holmboe og Johannes Lid. Hvor de befinner seg i dag

er ikke så godt å si, litt her og litt der og lite tilgjengelig. På Lids hus er de i hvert fall i liten grad!

Hva med arkivene med håndskrifter (tilbake til Christen Smith), feltdagbøker, våre unike fotosamlinger, særtryksamling (mye etter Johs. Lid) osv. Hva med tegningene etter Dagny Tande Lid, har vi noen strategi for slikt materiale?

Jeg har alltid jobbet med den målsetning at Botanisk Museum skal være den mest sentrale institusjonen i Norge for norsk botanikk – hvorfor i all verden skal vi ikke ha den ambisjonen for hele NHM? Her skal vi ha oversikt over «alt» og publikum skal få hjelp til "alt", fra store digitale datamengder, første norske foto av strandtorn, Printz plantelister fra Telemark i 1842, brev til og fra Axel Blytt, Rolf Nordhagens foto fra Sylene, osv. osv. Siden 2009 har det vært umulig å få ressurser til arbeid for systematisering og sikring av slikt materiale – og mer og mer viktig materiale pakkes vekk og utilgjengeliggjøres.

[NHM skal bidra til forvaltningen med sin naturvitenskapelige kompetanse

Tiltak

- Stimulere og legge til rette for deltakelse på forvaltningsarenaer, nasjonalt og internasjonalt
- Utdanne kandidater som er relevante for stillinger i forvaltningen]

Betyr «deltakelse på forvaltningsarenaer» også deltagelse i arbeidet med rødlistelister, fremmedartslistelister, osv.?

Tidligere har NHMs bidrag til forvaltninga i stor grad vært knyttet til en service/kontrollfunksjon – dvs. verifisering av (kontrollbestemmelse) at det virkelig dreier seg om antatt (for eksempel sjeldne eller rødlista) art eller ikke. En ser i dag flere og flere «fake records» i norsk naturforvaltning. Senest i dag oppdaget jeg at på Stråholmen i Jomfruland nasjonalpark er det et offisielt bevaringsmål på minst 20 individer av (rødlistearten) nikkebrønslé. Problemet er at bakgrunnen for angivelsen av nikkebrønslé er en Artsobservasjon fra 2009, heldigvis med foto, men av slektningen flikbrønslé! Her kunne vi virkelig utført et viktig samfunnsoppdrag!

Et annet resultat av manglende norsk/nordisk karplantekonservator er at vi har mistet kontakten med store deler av det norske amatørmiljøet innen botanikk. De har i stor grad gått over til å legge inn observasjoner i Artsobservasjoner.no og droppet et kvalitetssikret og etterprøvbart herbariebelegg.